

HØJSKOLERNE

Elevdokumentation – et udviklingsprojekt om realkompetence i højskolerne

Tre højskoler i et elevdokumentationsprojekt
Sammenskrivning: Stud. pæd. Kristina Bæk Nielsen,
Folkehøjskolernes Forening i Danmark

Juni 2005

Rapporten er udgivet af Folkehøjskolernes Forening i Danmark, Nytorv 7, 1450 Kbh. K
Tlf. nr. 3336 4040 www.hojskolerne.dk

Forord.....	3
Summary	4
Indledning	5
Projektbeskrivelse	6
Anvendte metoder	7
Elevdokumentation	8
Egå Ungdoms-Højskole	8
Gymnastik og Idrætshøjskolen ved Viborg	10
Odder Højskole	12
Aftagerperspektiv.....	14
Sammendrag af interview på virksomhederne.....	14
Sammendrag af interview på uddannelsesinstitutionerne	16
Konklusioner.....	18
Anbefalinger.....	19

Forord

For danske folkehøjskoler er realkompetence naturligt knyttet til vejledning og elevdokumentation. I højskolens unikke læringsrum får man som elev nye realkompetencer, og højskolens formelle og uformelle vejledning understøtter elevernes udvikling undervejs. Vejledning er en proces over tid gennem hele højskoleopholdet på typisk 4-5 måneder. Som vist i et tidligere dokumentationsprojekt fra 2004, *Vejledningens betydning på højskolerne*, bliver eleverne mere afklarede af at gå på højskole. Men hvordan synliggør og dokumenterer man højskoleelevernes øgede afklarethed, og i hvilken form er erhvervslivet og uddannelsesinstitutionerne interesseret i at høre om dem?

Nærværende rapport, *Elevdokumentation*, er en sammenskrivning af dokumentationsmateriale som de tre involverede projekthøjskoler har indsamlet og udarbejdet i løbet af foråret 2005.

Tak til medarbejdere og elever på Odder Højskole, Egå Ungdoms-Højskole og Gymnastik og Idrætshøjskolen ved Viborg. Tak til eksterne samarbejdspartnere på virksomheder og uddannelsesinstitutioner. Tak til Kim Andersen for engageret projektledelse. Tak til Kristina Bæk Nielsen for en levende sammenskrivning af materialet.

Helene Valgreen, vejledningskonsulent, FFD, 23. juni 2005.

Summary

Folkehøjskolernes Forening i Danmark har i samarbejde med Egå Ungdoms-Højskole, Odder Højskole og Gymnastik og Idrætshøjskolen ved Viborg netop færdiggjort et udviklingsprojekt om realkompetence i højskolerne. Baggrunden for projektet har været regeringens redegørelse ”Anerkendelse af realkompetencer i uddannelserne” (nov. 2004), der har ønsket at kaste lys over realkompetencebegrebet i uddannelses-, erhvervsmæssig og folkeoplysende sammenhæng.

De involverede højskoler har spurgt udvalgte elever om deres udbytte af højskoleopholdet, dvs. grundlæggende søgt at få dem til at dokumentere: ”hvad lærer jeg i den aktuelle sammenhæng?”, og ”hvilke muligheder er der for senere anvendelse?”. Metodisk har skolerne arbejdet dels med *portfolio* – en ”dokumentarkasse”, hvor eleverne systematisk har indsamlet deres elevarbejder, dels med *Europass CV* – et kompetencebevis til dokumentation af eksempelvis uddannelse og tekniske, organisatoriske og sociale færdigheder. Skolerne har samtidig kontaktet en lang række uddannelsesinstitutioner og arbejdsgivere for at få klarlagt, hvilke kvalifikationer og kompetencer, de lægger vægt på hos deres ansøgere – og ikke mindst om de kompetencer, et højskoleophold giver, kan bruges senere i erhvervslivet.

Sammenfattende konkluderer eleverne, at det har været positivt at være med til at dokumentere højskoleopholdet. Grundlæggende har dokumentationen nemlig medvirket til en bevidsthedsproces og synliggørelse hos dem i forhold til deres egne kompetencer. Ligeledes er virksomheder og uddannelsesinstitutioner generelt meget positivt stemte over for det at tage på højskole, men de fremhæver, at højskolerne bør gøre mere ud af at træne eleverne i at kunne formulere deres opnåede kompetencer ved en evt. optagelses- eller ansættelsessamtale. Desuden peger flere af virksomhederne på, at højskolerne skal blive bedre til at samarbejde med erhvervslivet og yderligere blive mere tydelige i deres profiler som supplement til de traditionelle uddannelser.

På baggrund af erfaringer med projektet er skolerne nået frem til nogle anbefalinger, som interesserede parter kan arbejde videre med. Disse indbefatter, at man fra centralt hold udarbejder en fælles dokumentationsmappe, som højskoleelever kan få med sig efter endt ophold. Desuden anbefaler skolerne, at højskolerne generelt markerer sig stærkere i forhold til at udvikle elevernes kompetencer, da disse værdier i høj grad vil blive efterspurgt i fremtidens studie- og erhvervsliv. Endelig har skolerne erfaret, at vejledning gennem højskoleforløbet har stor betydning for dokumentationsmaterialets karakter.

At dokumentere, hvad man egentlig lærer på en højskole, har altid vist sig svært at gennemføre i praksis. Nærværende rapport er dermed sidste skud på stammen i dokumentationsrækken.

God læselyst ...

Højskolernes Hus, juni 2005

Indledning

Denne rapport er resultatet af et forsøgs- og udviklingsprojekt, der har været i gang på tre højskoler i foråret 2005. Rapporten kan ses som led i synliggørelsen af højskolernes arbejde med realkompetence og elevdokumentation. De tre deltagende højskoler i projektet er:

- **Odder Højskole**
- **Egå Ungdoms-Højskole**
- **Gymnastik og Idrætshøjskolen ved Viborg**

Baggrunden for projektet er regeringens redegørelse ”Anerkendelse af realkompetencer i uddannelserne” fra november 2004. Med regeringens redegørelse er realkompetencebegrebet kommet på dagsordenen både i uddannelses-, erhvervs- og folkeoplysende sammenhæng:

”Realkompetence omfatter en persons samlede viden, færdigheder og kompetencer.”¹

Anerkendelse af realkompetencer får indflydelse på sammenhænge og overgange mellem uddannelsessystem, erhvervsliv og folkeoplysnings- og foreningsliv, idet tanken med anerkendelsen af en persons realkompetencer netop er, at der skal kunne gives merit for relevant praktisk erfaring på uddannelserne. Et skærende punkt i anerkendelse af realkompetence er en løbende dokumentationsproces hos den enkelte, hvilket nødvendigvis indebærer en kontinuerlig bevidstgørelses- og refleksionsproces over ”hvad lærer jeg i den aktuelle sammenhæng”, og ”hvilke muligheder er der for senere anvendelse”.

”Øget anerkendelse af realkompetence forudsætter samtidig, at den enkelte, virksomhederne, arbejdsmarkedets parter og folkeoplysnings- og foreningslivets aktører påtager sig et medansvar for at synliggøre og dokumentere kompetencer.”²

Højskolen udgør et læringsrum, der kan udvikle og styrke personlige, sociale og almene samt meget fagspecifikke kompetencer hos eleverne. Det kan være vanskeligt at eksplicitere alt det, man lærer og udvikler på et højskoleophold, især når det drejer sig om de mere u håndgribelige sociale og personlige kompetencer. Det synes derfor nødvendigt at tilbyde eleverne nogle redskaber, der kan bruges til løbende dokumentation og refleksion over egen udvikling og læring. Højskolerne ønsker at deltage aktivt i udviklingen af og arbejdet med dokumentationsmetoder og synliggørelse af kompetencer, både på baggrund af de politiske udmeldinger, men i høj grad også for at ruste vores elever bedst muligt til at udnytte de muligheder, som anerkendelsen af realkompetencer på længere sigt forhåbentlig vil indebære.

¹ Anerkendelse af realkompetencer, UVM et al., 2004, s. 6

² Anerkendelse af realkompetencer, UVM et al., 2004, s. 6

Projektbeskrivelse

Projektets overordnede formål er at arbejde med dokumentation af højskoleelevernes læring, udvikling og udbytte af deres skoleophold samt aftagernes, erhvervslivets og uddannelsesinstitutioners, interesse i højskoledokumentation.

Projektet har haft en tidsramme på tre måneder med opstart den 1. april 2005. Fra hver af de tre projektskoler har to lærere været engageret i projektet, endvidere har Folkehøjskolernes Forening i Danmark (FFD) haft en konsulent samt en praktikant tilknyttet projektet. Lærer Kim Andersen, Odder Højskole, har været projektkoordinator. Der har været afholdt tre fællesmøder i projektperioden, hvor fælles referencerammer er blevet lagt fast, problemstillinger diskuteret og projektførelsen evalueret. Arbejdet med elevdokumentation samt kontakt til mulige aftagerinstitutioner har skolerne stået for.

På aftagerplan har skolerne kontaktet nuværende og nye mulige samarbejdspartnere for at indkredse hvilke kvalifikationer og kompetencer, de lægger vægt på hos deres ansøgere, samt i hvilken form disse kvalifikationer og kompetencer hensigtsmæssigt præsenteres.

På elevplan har fokus været at afprøve forskellige dokumentationsmetoder med det formål at gøre sig erfaringer om de forskellige metoders anvendelighed i en højskolesammenhæng.

Elevdokumentationen har bestået af fagbeskrivelser, kursusbeviser og udtalelser, indsamling af relevant materiale, der dokumenterer elevernes forløb, udvikling og læring. Endvidere er håbet, at elevernes arbejde med de forskellige dokumentationsmetoder medvirker til en selvrefleksion over egne kompetencer. En central del af dokumentationsarbejdet har vist sig at være vejledningssamtaler med eleverne.

De tre projektskoler har forskellige profiler og har derfor også arbejdet forskelligt med dokumentationsmetoderne. Fælles har dog været, at to-tre elever på hver højskole har deltaget i projektet sammen med de involverede lærere.

Projektskolerne er på baggrund af deres erfaringer og arbejde i forbindelse med projektet nået frem til nogle anbefalinger, som interesserede parter kan arbejde videre ud fra.

Rapporten kommer således omkring tre fokuspunkter:

- **Elevdokumentation**
- **Aftagerperspektiv**
- **Anbefalinger**

Anvendte metoder

De tre projektskoler har arbejdet med forskellige metoder i forhold til dokumentation af elevernes udbytte af højskoleopholdet. Følgende afsnit er en kort præsentation af de fire metoder, skolerne har arbejdet med.

Portfoliometoden

*"En portfolio udgøres af en systematisk samling elevarbejder, som viser elevens anstrengelser, fremskridt, præstationer og produkter inden for ét eller flere områder."*³

Samlingen indbefatter en aktiv elevdeltagelse ved valget af indhold og form, og demonstrerer elevens selvrefleksioner i forhold til det indsamlede. Det er vigtigt, at portfolien indeholder autentisk konkret dokumentation (tekster, billeder, logbøger, præsentationer, videooptagelser m.v.), og at eleven har ejerskabet over portfolien.

Europass CV

Inden for EU har man vedtaget en fælles ramme for dokumentation af kvalifikationer og kompetencer, som hedder Europass. Europass er en samlet ramme for dokumentation af uddannelse, praktik og sprogkundskaber og består af fem beviser. Projektskolerne har til nærværende udviklingsprojekt benyttet sig af det bevis, der benævnes som Europass CV.

"Målet med Europass CV er at give borgere i EU mulighed for, at beskrive alle deres kvalifikationer og kompetencer på en klar og udførlig måde."

CV'et kan indeholde:

- *information om personlige forhold såsom uddannelsesmæssig baggrund, arbejdserfaring og sprogkundskaber*
- *andre kompetencer som personen har, fx tekniske, organisatoriske, kunstneriske og sociale færdigheder.*

*Dokumentet har en fast skabelon, og kan udfyldes on-line."*⁴

Fælleserklæring

Fælleserklæring er inspireret af den tidligere Fri Ungdomsuddannelse, hvor fælleserklæringen var det dokument, der afsluttede elevens uddannelse. Uddannelsesforløbet eller i denne forbindelse højskoleopholdet, afsluttes med en samtale mellem den uddannelsesansvarlige skole og eleven, hvorunder uddannelsesforløbet sættes i perspektiv i forhold til fastsatte uddannelsesmål. På baggrund af samtalen udarbejdes en fælles skriftlig erklæring om uddannelsens forløb i forhold til uddannelsesmålene. Dokumentet bliver skrevet under af både vejleder og elev. Der lægges her vægt på elevens ejerskab i forhold til fælleserklæringen.⁵

³ http://us.uvm.dk/erhverv/generelt/workshop_hvad_er_portfolio.ppt#2

⁴ <http://www.ciriusonline.dk/Default.asp?ID=67>

⁵ <http://us.uvm.dk/erhverv/fri/manual/fuu-manual.doc>

Skoledokumentation

Skoledokumentation er den samlede betegnelse for de papirer, skolen udleverer til eleven efter endt ophold. Det kan være udtalelser fra lærere, skolens værdigrundlag, en kort beskrivelse af skoleformen og individuelle beskrivelser af fag- og timetal. Elever, der har arbejdet med portfolio, kan lade disse papirer indgå i deres portfoliomappe.

Elevdokumentation

Elevernes arbejde med forskellige dokumentationsmetoder har haft to formål. Det ene formål er det konkrete og håndgribelige, nemlig at få indsamlet materiale eller udarbejde beskrivelser, der kan dokumentere højskoleopholdet. Det andet formål med dokumentationsarbejdet har været, at medvirke til en bevidstgørelsesproces hos eleverne - en selvrefleksion over og en synliggørelse af den læring, udvikling og de realkompetencer, eleven har opnået i forbindelse med højskoleopholdet. Dokumentationen, f.eks. portfoliomappen, gør realkompetencerne og elevens udvikling håndgribelig og nemmere at reflektere over. Elevens aktive deltagelse i forhold til dokumentationsprocessen er således et væsentligt læringselement, idet eleven bliver bevidst omkring "hvad jeg gør" og "hvad jeg kan". Processen bliver i denne sammenhæng måske endda vigtigere end produktet.

I det følgende vil skolernes arbejde med elevdokumentation præsenteres hver for sig i respekt for skolernes egenart og for at gøre beskrivelserne sammenhængende og levende.

Egå Ungdoms-Højskole

Anvendte metoder:

- **Portfolio**

"(..) det er som en slags dokumentarkasse til sig selv" (Elev, Egå)

På Egå Ungdoms-Højskole er der valgt to elever ud, begge piger, som har indvilliget i at påbegynde en portfoliomappe. Eleverne har deltaget i tre fastlagte samtaler under dokumentationsforløbet. Ved den første samtale blev eleverne præsenteret for portfoliometoden. Ved den anden samtale valgte eleverne, at de ville arbejde videre med en arbejdsportfolio, som kunne danne udgangspunkt for en præsentationsportfolio. Sidste samtale var en opsamling og refleksion over dokumentationsprocessen, som har forløbet over en måned. I de sidste 14 dage af processen har eleverne kunnet bruge underviserne i forbindelse med spørgsmål, råd og vejledning. Det har de benyttet sig af flere gange i forbindelse med vurdering af materialet samt hjælp til overvejelser over, hvordan man dokumenterer diverse fag, oplevelser, situationer, produkter m.m.

Eleverne har brugt meget tid på deres "kasse" og er, ved sidste samtale, endnu ikke færdige med den. De er dog enige om, at det har været rigtig hyggeligt og sjovt at arbejde med "kassen", og at de får dokumenteret noget værdifuldt, selvom det også kan være svært at dokumentere visse områder.

"Det er især svært med de "kreative ting". Måske ville det være en god ting at lægge det ind i undervisningen, at man skulle lave noget til kassen". (Elev, Egå)

Eleven fremhæver en vigtig pointe nemlig, at portfoliometoden måske ville fungere endnu bedre i praksis, hvis dokumentationsarbejdet blev mere integreret i undervisningen. På den måde ville man

kunne få støtte fra sine lærere og medstuderende til at dokumentere og reflektere over nogle af de områder, der er svære at beskrive, f.eks. det kreative.

Endvidere gør eleverne opmærksom på det tidsmæssige perspektivs betydning. De blev først præsenteret for portfoliomethoden halvt inde i deres skoleophold, hvilket har fået betydning for fokus i indsamlingen af materiale.

”Hvis man havde kassen fra start, ville det være nemmere og sjovere, og man ville være mere fokuseret... Det ville være et mål, som man selv var med til at sætte.” (Elev, Egå)

Begge elever har dog fået indsamlet et anseligt materiale, der dokumenterer både de forskellige fag, de har deltaget i, og også konkrete arrangementer og produkter, de har skabt.

Konkret eksempel på kasse:

- Eksempler fra photoshop – baggrund til egne digte
- Tekster fra litteratur
- Fotografier af de store billeder fra billedkunst
- Fotografier af tøj fra design
- Fotomappe
- Udtalelser
- DVD-optagelse af musical
- Dagbog
- Blå bog

De fortæller også, at dokumentationsprocessen blev meget mere personlig end først antaget. Kassen har fået status som en *samling*, en status og personlig dokumentation over deres højskoletid, en samling, der i sig selv har stor værdi.

”Jeg tror ikke, at jeg vil blande andre ting i kassen – det er min ”Egåkasse”. Jeg kan godt lide, at det er samlet...så er det nemt at finde det bedste fra Egå.

Ved at lave kassen blev jeg også opmærksom på, at jeg har haft mange flere fag end musik”.
(Elev, Egå)

For begge elever er kassens vigtigste formål dokumentationen af deres højskoleophold i forhold til dem selv. Som de også tidligere forklarer, er kassen blevet meget personlig. De er dog også begge bevidste om, at de vil kunne bruge elementer fra kassen til senere ansøgninger.

”Jeg syntes også, at den [kassen] er god til sig selv. Jeg kan godt bruge kassen i forhold til det næste jeg skal i gang med, men jeg har svært ved at se, at tingene i kassen altid skulle kunne bruges til f.eks. en ansøgning – jeg bliver jo hele tiden bedre”. (Elev, Egå)

”Måske vil jeg bruge kassen som en, hvor jeg har det bedste af alt det, jeg laver og har lavet. Jeg vil også bruge den til mit fremtidige arbejde.” (Elev, Egå)

For de to elever har arbejdet med portfoliomethoden startet en personlig bevidstgørelsesproces i forhold til vigtigheden af at dokumentere og reflektere over de konkrete fag, færdigheder, produkter og udvikling af personlige og sociale kompetencer, som de har opnået via højskoleopholdet. De er bevidste om materialets mulige anvendelighed i senere job og uddannelsessituationer, og er også

åbne overfor at bruge portfoliomethoden i forhold til dokumentation af fremtidige arbejder. Men mest af alt fremstår deres kasse som et symbol på deres højskoleophold. Det skal her nævnes, at eleverne på Egå Ungdoms-Højskole er i aldersgruppen 16 ½ -19 år, en periode i livet, hvor identitetsdannelsen er på sit højeste. Portfoliomethoden er måske særlig tiltalende for Egå elevgruppe, fordi den taler til identitetsdannelsen. I arbejdet med at indsamle og dokumentere erfaringer, færdigheder, produkter mm. fra sit højskoleophold, får eleven mulighed for sideløbende at arbejde med dybereliggende spørgsmål som "hvad kan jeg", "hvad interesserer mig" og "hvem er jeg i forhold til et fællesskab". Alle er det refleksioner, der taler til identitetsdannelsen.

Gymnastik og Idrætshøjskolen ved Viborg

Anvendte metoder:

- **Europass CV**
- **Portfolio**

Tre elever fra Gymnastik og Idrætshøjskolen ved Viborg (GIV) har deltaget i projektet. De tre elever er valgt på baggrund af deres forskellighed, både hvad angår fagvalg og i deres mål med højskoleopholdet. Et fællestræk hos de tre elever er, at de er meget strukturerede i deres arbejdsform. Endvidere vurderede de projektansvarlige lærere, at projektet ville kræve, at eleverne brugte noget af deres tid uden for undervisningen, hvilket alle tre elever var indstillet på.

De to projektansvarlige lærere på GIV har haft tre formelle samtaler med eleverne samt en række mere uformelle. Samtalerne med eleverne har omhandlet elevernes mål med højskoleopholdet, både de små og umiddelbart målbare, og de større, som på nuværende tidspunkt kan være vanskeligere at evaluere på. Endvidere er eleverne blevet spurgt om deres vurdering af portfoliomethoden og Europass CV. I den første samtale blev eleverne præsenteret for projektet, og eleverne blev bedt om at overveje og præcisere deres mål med højskoleopholdet til den næste samtale. Eleverne blev bedt om at være meget konkrete i deres mål samt overveje, hvordan de kunne nå deres mål. Til den anden samtale blev elevernes mål nedskrevet, og de blev præsenteret for Europass CV. Til den sidste samtale blev der diskuteret dokumentationen af de opnåede mål samt Europass CV'ets anvendelsesmuligheder.

"Klaus er en af de elever, der har deltaget i projektet på GIV. Han kom til højskolen med et helt klart mål: han ville blive bedre til at undervise i friluftsliv. De andre sider af et højskoleophold har selvfølgelig også fyldt meget, især det at få rigtig gode venner, men undervisningserfaring i friluftsliv har hele tiden været det primære mål. Med hensyn til portfolioen fandt han hurtigt ud af, at det var vanskeligt, ja næsten umuligt. Det ville kræve styring, specielt for den ikke-boglige elev, og idéen med at kunne dokumentere alt var måske ikke så nødvendig. Han reflekterede også over, hvorvidt det ville være brugbart for en arbejdsgiver. Derimod var Europass'et en rigtig god måde at holde styr på sine kompetencer på. Det kunne gøres ved at have et arbejds-cv, hvor nærmest alt blev skrevet ned, f.eks. de opnåede kompetencer i kajak, klatring og organisering. Herfra kunne han så sortere det fra, han skulle bruge i sin ansøgning, alt efter hvem og hvad cv'et skulle henvende sig til. Og Europass'et fungerer godt, det er nemt og ligetil at bruge, ingen forståelsesvanskeligheder – overskueligt og godt. En anden idé kunne være, og det ærgrer Klaus i dag, at han ikke fik gang i det helt fra opholdets start, at udarbejde en logbog fx opdelt i tre felter: A, B og andet. Her skulle så noteres færdigheder, teknikker, træningspas, kilometer, antal timer, lege, opgaver, læste

tekster m.v., som han syntes var relevant. Alt for meget er druknet i det lange løb – meget er gjort, men detaljerne er glemt, og det er ærgerligt. Det ville have været et virkeligt godt og sprængfyldt hæfte at komme fra højskolen med”. (Lærer, GIV)

Det tidsmæssige perspektiv er, som eleverne på Egå Ungdoms-Højskole også påpeger, en væsentlig faktor for Klaus. Han påpeger vigtigheden af at komme i gang med dokumentationsprocessen så tidligt i et højskoleophold som muligt, idet vigtig information og refleksion meget hurtigt går tabt.

De tre elever på GIV er meget målrettede i forhold til deres højskoleophold og til dels også i forhold til deres fremtid. Skolens idrætsprofil kan have betydning for elevernes målrettedhed. Inden for det faglige område har de en særlig grund til at vælge en gymnastik- og idrætshøjskole: De vil enten forbedre deres fysiske kunnen eller deres formidlingsevner. Udover de meget konkrete faglige præstationsmål, som er mere håndgribelige at dokumentere og se resultaterne af, f.eks. at lave en håndstand (rytmisk gymnastik) eller tage dykkercertifikat, har højskolen også dannet ramme for nogle sociale mål. De sociale mål har fyldt meget, især hos de to piger, som har deltaget i projektet. Udviklingen på de sociale og personlige områder har dog været noget vanskeligere at dokumentere.

”Maria har på alle områder, undtaget klatringen, nået sine mål, og dykkercertifikatet er jo en umiddelbar dokumentation. Det er straks vanskeligere, når udviklingen af de sociale kompetencer skal dokumenteres, men en dagbog/logbog kunne være en metode, hvor højskoleelev over for sig selv dokumenterer, at det var i de pågældende handlinger at udviklingen fik et skub. Desuden kunne vejledningssamtaler i meget systematiseret form være en mulighed, hvis der blev taget skriftligt referat af samtalerne”. (Lærer, GIV)

Marie, den tredje elev der har deltaget i projektet på GIV, kommer med følgende konklusioner på forløbet:

”Europass CV’et er et godt grundmateriale, der kræver lidt introduktion og vejledning, men ellers fungerer fint. Dokumentationsprocessen og samtalerne har været rigtig gode, det har tvunget mig til at tænke og formulere mig, det har jeg lært meget af. Et fag, hvor eleverne lærte at skrive cv, levnedbeskrivelser, jobansøgninger, blev undervist i retorik m.m. ville være godt, men det skulle være et frivilligt fag. Portfolioen er vanskelig og måske unødvendig, det kunne fint skrives ind i cv’et. Et skema kunne være på sin plads til de gennemgående samtaler for hver elev. Her kunne man som elev huskes på sine arbejdsopgaver og mål. Det ville give samtalen et klart udgangspunkt for både elev og lærer”. (Elev, GIV)

De tre elever på GIV blev præsenteret for både portfoliomethoden samt Europass CV. Det lyder næsten samstemmigt fra eleverne, at portfoliomethoden er for tidskrævende, vanskelig og måske helt unødvendig, idet man løbende kunne tilføje mål, færdigheder mm. ind i Europass’et eller eventuelt føre dem ind i en logbog.

Eleverne er meget positivt stemt overfor for Europass CV’et, det er nemt, overskueligt og standardiseret, og vil kunne bruges i senere job og uddannelsessituationer. Det kunne være rigtig godt at arbejde med dette og lære at udfylde det korrekt, mener de. En mulighed ville også være at udarbejde et arbejds-cv, hvor alt er taget med. CV’et kunne præsenteres for alle elever, f.eks. kunne der ligge en ”master” på pc’en, som eleverne kunne have udfyldt til den første samtale, og følge op på det siden hen.

Eleverne foreslår selv en form for logbog eller et skema, et hæfte, hvor der blev skrevet ned og refereret, som en god dokumentationsmetode. Den enkelte elev ville kunne skrive sine færdigheder, kompetencer, lege, læste tekster, teknikøvelser og andet ind i bogen. Logbogen ville også være god at have med, både til samtalerne på skolen, men i særdeleshed også efter højskoleopholdet.

Odder Højskole

Anvendte metoder:

- **Europass CV**
- **Portfolio**
- **Fælleserklæring**
- **Skoledokumentation**

To elever fra Odder Højskole har deltaget i projektet. De to elever er valgt ud fra forskellighed. Den ene elev har en gymnasial baggrund og erfaringer fra erhvervslivet og den anden elev er landbrugsuddannet. Eleverne er blevet præsenteret for Europass CV, og har arbejdet og udfyldt dette i løbet af deres sidste måneder på højskolen. Eleverne har sammen med den projektansvarlige lærer også skrevet en fælleserklæring. Endvidere er der blevet snakket om skoledokumentation og skolepapir med eleverne.

De to elever ytrer begge, at det har været en positiv oplevelse. De kan se ideen i Europass CV'et og har været igennem en fin tankeproces omkring fælleserklæringen, som har været med til, på en god måde, at gøre status over både højskoleopholdet og dem selv.

Fælleserklæringen indeholder både en række refleksioner over elevernes udvikling og mål og konkrete beskrivelser af, hvilke forløb eller fag eleverne har været igennem.

"I faget psykologi har jeg lært mig selv bedre at kende og er blevet bedre til at forstå, hvorfor man er blevet til den, man er. At fortiden præger den man er den dag i dag. Det har været lærerigt og spændende. Der er en masse ting, som falder på plads i én selv. Derfor er det også blevet nemmere at forstå andre". (Elev, Odder)

"Faciliteterne, miljøet, menneskene og ånden på højskolen har for mig dannet grundlag for at afprøve mig selv i nye sammenhænge og situationer. Jeg har lavet taler og læst dem op foran et større publikum. Jeg har skrevet en sang, været med til at sætte musik til den og sunget den solo foran et større publikum. Det har været meget udviklende og skabt en stor selvtillid i forhold til at formidle til forsamlinger". (Elev, Odder)

Det tidsmæssige perspektiv får også på Odder Højskole indflydelse på arbejdsprocessen. I forbindelse med de kompetencebeskrivelser, der skal indgå i Europass CV'et, ville eleverne godt have brugt endnu mere tid til at gøre disse beskrivelser skarpe og højskoleorienterede. En erfaring Odder Højskole har til fælles med de andre projektskoler er, at det kræver tid at arbejde med dokumentation. Det er vigtigt at komme i gang så hurtigt som muligt, hvis eleverne skal nå at få arbejdet materialet ordentligt igennem, både individuelt og i samarbejde med deres vejleder.

Portofoliomappen vandt aldrig rigtig indpas hos eleverne på Odder Højskole. De havde svært ved at føle behovet og følte ikke, at de havde overskud til at gennemføre processen. Den projektansvarlige lærer har gjort sig tanker omkring præsentationen af portfoliomethoden; måske kunne den have været introduceret anderledes. Han mener dog også, det er væsentligt at tage elevernes reaktion til

efterretning. Der sker meget, når man går på højskole, så hvis det ikke opleves naturligt at medtænke portfoliomethoden i hverdagen og i undervisningen, bliver det svært at gennemføre den.

Odder Højskoles forstander har endvidere udformet en skoledokumentation, der kort beskriver skolens målsætning, daglige virke og værdier. Det er et papir, eleverne kan få med sig efter endt højskoleophold, således at de har en overordnet beskrivelse af deres særlige skole.

Den projektansvarlige lærer på Odder Højskole har gjort sig nogle overvejelser om, hvordan man bedst muligt kan præsentere og samle de dokumentationer, eleverne kommer ud med efter endt højskoleophold. Hans idé til en dokumentationsmappe fra højskolen er, at eleven får et relativt kortfattet dokument med sig fra højskolen, der indeholder fælleserklæringen (eleven), skoledokumentationen (skolen) og digtet "Livsduelighed"⁶ (højskolerne, skoleformen). Mappen rummer på den måde de ord, som synes vigtige for den enkelte elev, den enkelte skole og selve skoleformen. Der skal være plads til et logo både fra foreningens side (Folkehøjskolernes Forening i Danmark) og fra den enkelte skole.

⁶ Se bilag. Digtet blev skrevet i forbindelse med en workshop på Askovmødet februar 2005, og omhandler fælles begreber for skoleformen.

Aftagerperspektiv

De tre skoler har hver især kontaktet nuværende samt mulige fremtidige samarbejdspartnere for at tilegne sig viden om aftagernes interesser. Der er konkret blevet spurgt ind til, hvilke kvalifikationer og kompetencer aftagerne efterspørger, og hvilke ord og begreber, der i den forbindelse er centrale. Desuden er der blevet spurgt ind til, hvorvidt det er en fordel hvis en eventuel ansøger har papirer med sig, der dokumenterer højskoleopholdet og ansøgerens kompetencer og i givet fald, hvordan sådanne papirer kunne være udformet.

Kontaktede virksomheder:

- **Århus Sporveje**, Torben Hoyer
- **Simpson Strong-Tie**, personalechef Peter Meldgaard
- **Grundfoss**, afdelingsleder Morten Jørgensen
- **Gl. Egå børnehaven**, leder Connie Lyngholm og souschef Jette Rasmussen
- **Vuggestuen Åkanden**, leder Bodil Jensen

Kontaktede uddannelsesinstitutioner:

- **Social- og Sundhedskolen Århus**, studievejleder Else Aagård
- **Aarhus Akademi**, studievejleder Peter Hall
- **Fysio- og Ergoterapeutskolen i Holstebro**, studiekoodinator Pia Hingebjerg
- **Viborg Politikreds**, ansvarlig for den første samtale med ansøgere til Politiskolen, Jørgen Schmidt Hansen
- **Peter Sabroe Seminariet Århus**, Steffan Russel

Alle adspurgte virksomheder og uddannelsesinstitutioner fremhæver højskolen som noget positivt. De ser, at vigtige kompetencer og kvalifikationer kan blive udviklet og styrket gennem et højskoleophold - kompetencer og kvalifikationer, som de efterspørger hos deres ansøgere. Aftagerinstitutionerne er blevet forelagt de forskellige dokumentationsmetoder, som skolerne har arbejdet med. Både virksomheder og uddannelsesinstitutioner fremhæver højskolens styrkeområder og giver bud på, hvordan højskolen kan ruste sine elever i forhold til senere job og uddannelser. En interessant pointe er imidlertid, at et par af kontaktpersonerne på uddannelsesstederne og virksomhederne, direkte adspurgte, hverken kendte til regeringens redegørelse fra 2004 om realkompetence eller realkompetencebegrebet.

Sammendrag af interview på virksomhederne

De kompetencer og kvalifikationer, de adspurgte virksomheder efterspørger hos deres ansøgere, er selvfølgelig afhængig af virksomhedens arbejdsområde og er derfor ikke helt sammenlignelige. Samlet set giver de dog et godt indblik i hvilke kompetencer og kvalifikationer, det vil være fornuftigt at fremhæve i forbindelse med jobsøgning.

- *”Folk med evne til overblik, at kunne gennemskue situationer eller givne omstændigheder og handle derudfra. Dygtighed på mange områder er vigtigt – dvs. høje karakterer, men det skal kombineres med alsidige erfaringer”.* (Århus Sporveje, Torben Hoyer)

- *”Kodeord ved ansættelse: Personlighed og evne til at gå i spænd i et socialt fællesskab. At kunne trække i samme retning, initiativrig, men ikke bestemme det hele selv. Stabilitet, ansvarlighed og pligtopfyldenhed. At kunne stille spørgsmål – men med måde”. (Simpson Strong-Tie, Peter Meldgaard)*
- *”Evnen til at kommunikere med andre – at få hverdagen til at hænge sammen – teamarbejde er vigtigt”. (Grundfos, Morten Jørgensen)*
- *”Det, vi søger hos en pædagogmedhjælper, er at personen udviser overskud, troværdighed, stabilitet, er formidler af et positivt livssyn og alt i alt giver os et indtryk af at være personligt afklaret. Det er kompetencer, som kan beskrives som personlige, sociale og kommunikative kompetencer, der understøtter personens menneskesyn og egenskaber i øvrigt”. (Gl. Egå Børnehavn, Conni Lyngholm)*
- *”Folk, der har oplevet noget og tør noget, det vil typisk være ansøgere, der har gået på efterskole eller højskole. Vi går efter ressourcepersoner der har vist, at de kan stå på egne ben, og at de har et mål for livet og et mål med at være pædagogmedhjælper. Det handler om sociale kompetencer, og det handler om kompetencer, der rummer evnen til at fordybe sig. Det er også væsentligt at vide noget om kultur, normer og etik og andre brede værdier”. (Vuggestuen Åkanden, Bodil Jensen)*

På trods af, at virksomhederne i udgangspunkt er forskellige og rekrutterer personale på forskelligt grundlag, er det værd at bemærke, at de alle lægger stor vægt på de personlige, sociale og kommunikative kompetencer. Faglige kompetencer er bestemt en nødvendighed, men de kan ikke stå alene. De må kombineres med bl.a. alsidige erfaringer, interesse for fællesskabet og kommunikative evner.

Virksomhederne bliver spurgt direkte ind til, hvad de ser som højskolens styrkeområder, og hvordan højskolerne kan arbejde videre med dokumentation af elevudbyttet fra et højskoleophold, således at det får relevans for virksomhederne.

”Højskolen er en god erfaring for de unge, fordi de unge derigennem opnår erfaring med at fungere i et fællesskab”. (Simpson Strong-Tie, Peter Meldgaard)

”Højskole er godt, fordi eleverne ser sig selv i et spejl. De bliver konfronteret med sig selv og omverdens forståelse af dem selv. Herunder at evne at se kritisk på sig selv, være bevidst om styrker og svagheder og være åben omkring, hvad man kan og ikke kan, kunne modtage kritik og bruge den konstruktivt”. (Århus Sporveje, Torben Hoyer)

Endvidere nævnes, at højskolen er et dannelsessted for de unge, og et sted hvor de almene kompetencer kan styrkes og udvikles. Det drejer sig om kompetencer som frivillighed, tolerance, ansvarsfølelse og at lære at gå på kompromis. De ord, virksomhederne sætter i forbindelse med højskolen, henviser næsten alle til personlige og sociale kompetencer, og ligger i fin forlængelse af de kompetencer og kvalifikationer som de kigger på ved ansættelser, og som de anser som nødvendige på en arbejdsplads.

Højskolen som helhed gør således mange af de rigtige ting allerede. Der er dog enighed hos virksomhederne om, at de ikke er specielt interesserede i flere papirer fra højskolen som dokumenterer diverse kvalifikationer og kompetencer. Europass CV kan måske have interesse hos Århus Sporveje og Simpson Strong-Tie, mens de to daginstitutioner lægger mere vægt på en kortfattet personlig udtalelse fra den enkelte højskole. En kort beskrivelse af selve skoleformen, eller en kortfattet kompetencebeskrivelse kunne også være brugbart, vurderer nogle af de adspurgte virksomheder. Der er således ingen entydige konklusioner hvad angår et fælles højskolebevis eller en fælles dokumentationsmodel.

Fra alle virksomhederne lyder det dog samstemmende, at det er det personlige møde - jobsamtalen, som er det afgørende ansættelsesgrundlag. Flere af virksomhederne mener, at højskolen i højere grad skal fokusere på fag som retorik, præsentationsteknik, teambuilding og kropssprog, - og via disse fag styrke eleven i sin personlige fremtræden.

Endvidere efterspørger flere af virksomhederne, at højskolen skal samarbejde med erhvervslivet og blive mere tydelig i sin profil, og at foreningen fra centralt hold markerer, at vi er supplement til de traditionelle uddannelser.

”I [højskolerne] skal samarbejde med erhvervslivet, være bedre til at fortælle dem, hvad det er I kan, og hvad det er de unge lærer hos jer. Ikke mere papir, men fortæl lederne i erhvervslivet, hvad det er, I kan og gør. Mange tror, at man i højskolerne snakker og så ikke meget mere. I erhvervslivet har man brug for at vide, at højskolens elever har lært at handle – direkte og handlingsorienteret”. (Grundfos, Morten Jørgensen)

Sammendrag af interview på uddannelsesinstitutionerne

De uddannelsesinstitutioner, projektskolerne har kontaktet, har forskellige målgrupper og adgangsbetingelser, hvilket selvklart får betydning for, hvilke slags kompetencer og kvalifikationer de efterspørger, og i hvilken form disse skal formidles. De uddannelsessteder, som skolerne har kontaktet, kategoriseres under de mellemlange videregående uddannelser, de korte videregående uddannelser og HF.

De adspurgte uddannelsesinstitutioner nævner både faglige og personlige kompetencer, når de skal beskrive, hvad de går efter hos deres ansøgere. De faglige kompetencer bliver især italesat som vigtige på de meget søgte uddannelsessteder, her er det først og fremmest de formelle kompetencer, der tæller. De personlige kompetencer vægtes dog højt, især modenhed og samarbejde nævnes som betydningsfulde personlige kompetencer.

- *”Ansøgerne skal kunne højne deres teoretiske niveau – være nysgerrige, have lyst til at fordybe sig. Vi lægger vægt på modenhed, at man er i stand til at strukturere sin hverdag, og at man har prøvet sig selv af i forskellige sammenhænge. Det vil være en fordel, hvis man er studieparat – dvs. vant til gruppearbejde, projektarbejde og skriftlig fremstilling”.*
(Fysio- og Ergoterapeutskolen i Holstebro, Pia Hingebjerg)
- *”Det har stor betydning, hvordan personen fremtræder. Førstehåndsindtrykket tillægges særdeles stor vægt, idet det er på denne måde, de fleste møder politiet, og derfor skal en politimand m/k gerne fremtræde rolig, moden og selvstændig. De sidste to kompetencer udvikler et højskoleophold. (..) Ansøgere skal gerne kunne formulere sig klart og forståeligt*

såvel mundtligt som skriftligt – det sidste kontrolleres med en skriftlig prøve. Det tillægges også betydning, hvad personen har lavet siden folkeskolen, og her ved jeg, at et højskoleophold virker dannende og udviklende. Samarbejdsevner og ansvarlighed udvikles samtidig med, at ansøgeren har været sammen med meget forskellige mennesker”. (Viborg Politikreds, Jørgen Schmidt Hansen)

Overordnet set ser alle uddannelsesstederne højskoleophold som et plus hos deres ansøgere både i forhold til de faglige, sociale og personlige kompetencer. Netop kompetencer som samarbejdsevne, handlekraft, initiativ, ansvar, medmenneskelighed, at kunne begå sig, modenhed, selvstændighed og højt fagligt niveau både praktisk og teoretisk, er kompetencer uddannelsesstederne vurderer som centrale for højskolen.

Hvad angår elevdokumentationer fra højskoleophold er flere af uddannelsesstederne åbne overfor korte og præcise beskrivelser af fagrækken samt timeantal.

Både Social- og Sundhedsskolen i Århus, den optagelsesansvarlige ved Politiskolen fra Viborg Politikreds og Fysio- og Ergoterapeutskolen kan se ideen med forskellige former for højskoleokumentation, enten i form af højskolebeviser, der kan indeholde kursusbevis og præsentation af skoleformen og eventuelt en udtalelse, eller en kort beskrivelse af hvilke kompetencer, eleven har udviklet under højskoleopholdet. CV og levnedbeskrivelser vægtes dog højt på alle uddannelsesstederne. De anser det som vigtigt, at ansøgerne integrerer deres kompetencer og kvalifikationer fra højskoleopholdet i CV og levnedbeskrivelse. Det skal her nævnes, at Peter Sabroe Seminariet er tilfredse med optagelsesproceduren som den er nu og ikke har brug for yderligere materiale i form af f.eks. formaliseret kompetencepapir fra højskolerne for den enkelte elev.

Endvidere efterlyser nogle af uddannelsesstederne mere klare overskrifter i højskolebeviset og andre papirer, der beskriver de fag eleverne har haft. Beviserne skal være lettere at afkode. Et eksempel var faget ”Sokrat”: Ud fra den overskrift var det umuligt at vide, hvad faget indeholdt.

En overordnet konklusion, der kan gøres på baggrund af de udtalelser uddannelsesinstitutionerne kommer med er, at de papirer eleverne sender med sammen med deres ansøgning til uddannelsesinstitutionen skal være korte og præcise. De væsentligste kompetencer eller kvalifikationer, eleverne ønsker at fremhæve, skrives ind i levnedbeskrivelsen eller CV’et og skal betones i en eventuel optagelsessamtale. Der er dog heller ikke på uddannelsesområdet entydige konklusioner på, hvad et højskolebevis indholdsmæssigt skal indeholde.

Konklusioner

Hensigten med projektet har i høj grad været at opstarte og synliggøre højskolernes arbejde med realkompetencer, og i den forbindelse afprøve metoder, der dokumenterer elevernes realkompetencer, samt afsøge hvilke slags dokumentationer, beviser eller beskrivelser, der kunne have interesse for eventuelle aftagere.

På baggrund af skolernes erfaringer i forbindelse med projektet kan følgende konklusioner drages:

- Eleverne har oplevet det som positivt at være med i projektet. De har i forbindelse med deres konkrete arbejde med forskellige dokumentationsmetoder reflekteret over deres mål for opholdet, hvad de har lært og på hvilke områder - og hvordan de har udviklet sig. Elevdokumentationen har medvirket til en bevidsthedsproces og synliggørelse hos eleverne i forhold til egne kompetencer. Som også aftagerne pointerer, er det lige så vigtigt, at den enkelte mundtligt selv kan fortælle hvad hun kan, i stedet for at have utallige udtalelser og dokumentationer med sig, der siger det samme.
- Kontinuerlige vejledningssamtaler er af stor betydning for elevernes dokumentationsarbejde. Det er herigennem, at vigtige refleksioner italesættes.
- Det tidsmæssige perspektiv har indflydelse på dokumentationsarbejdet. Flere elever påpeger, at de skulle have været præsenteret for dokumentationsmetoderne og projektet fra starten af deres ophold for at opnå det fulde udbytte, ejerskab og fokus i dokumentationsarbejdet.
- Eleverne har arbejdet med forskellige dokumentationsmetoder og har tillige forskellige erfaringer og vurderinger af de forskellige metoder. Logbog eller dagbog nævnes af nogle elever som en udbytterig dokumentationsmetode.
- Aftagerne, dvs. virksomheder og uddannelsessteder, er positivt stemt overfor højskolen og de kompetencer, skoleformen udvikler hos eleverne. Der er ingen entydige konklusioner om, i hvilken form højskolerne skal dokumentere de realkompetencer, et højskoleophold giver. Alle papirer skal dog være kortfattede og præcise.
- Flere af aftagerne foreslår, at højskolen bør tilbyde eleverne kurser i præsentationsteknikker, retorik og lignende. Eleverne bør trænes i at kunne italesætte deres kompetencer, da det er i optagelses- eller ansøgningssamtalen, at den endelige vurdering finder sted.
- Realkompetencebegrebet og regeringens redegørelse om anerkendelse af realkompetencer er stadig ukendt for flere virksomheder og uddannelsesinstitutioner. En fortsat opgave for højskolerne kunne være at vedblive med at medvirke til synliggørelsen af realkompetencer i forhold til eleverne og i forhold til aftagerne.
- Aftagerne fremhæver, at de papirer, de modtager fra deres ansøgere, skal være korte og præcise. De papirer, der skal sendes videre til uddannelsessteder og virksomheder, bør derfor strammes op på længde og ordvalg. Med ordvalg menes, at fagenes indhold skal gøres gennemskuelige for udenforstående ved brug af mere genkendelige fagtermer.

Anbefalinger

På baggrund af projektskolernes arbejde og erfaringer med elevdokumentation og realkompetence, er skolerne nået frem til tre anbefalinger. Anbefalingerne er både rettet mod FFDs bestyrelse, højskolerne samt andre interessenter, og kan læses som vigtige fokusområder i forhold til højskolernes videre arbejde med elevdokumentation og realkompetence.

- **Fælles dokumentationsmappe**

Projektskolerne anbefaler, at der fra centralt hold arbejdes med at udforme en fælles dokumentationsmappe. En mappe som alle højskoleelever på lange ophold kan få med sig efter endt højskoleophold. Mappen bør have et tidsløst design, der kan rumme hele højskolebevægelsen. På mappen bør være en kort beskrivelse af skoleformen. Indholdsmæssigt kan skolerne og eleverne selv vælge, hvad der skal lægges i mappen. Det kunne være højskolebevis, fælleserklæring og/eller Europass CV. Mappens vigtigste funktion er signalværdi og genkendelighed; at man får skabt en fælles højskolemappe til alle højskoleelever, således at de videre aftagere, det være sig virksomheder og uddannelsesinstitutioner er fuldstændig klar over, hvad en højskole er, og at der eksisterer en samlet højskolebevægelse, på trods af skolernes forskellige profiler. Indadtil, i forhold til eleverne, har mappen også en vigtig signalværdi, idet de får en officiel højskole-dokumentationsmappe efter endt ophold. Skolerne og deres elever vil stadig have den fulde suverænitæt i forhold til, hvad eleverne får af yderligere papirer fra skolen, og hvordan disse skal være udformet.

- **Synliggørelse af realkompetencer**

Projektskolerne anbefaler, at højskolen fra centralt og lokalt hold markerer sig stærkere og synliggør overfor aftagere og interessenter, at den kan noget særligt i forhold til at styrke og udvikle elevernes realkompetencer. Det skal gøres tydeligt, at højskolen kan kvalificere til senere erhvervs- og studieliv, da disse efterspørger værdier og kompetencer som højskolen står stærkt på; kompetencer som f.eks. at agere i et fællesskab, selvstændighed, selvrefleksivitet, ansvarlighed, initiativ, handlekraft og respekten for forskelle. Internt i bevægelsen skal vigtigheden i, at de enkelte skoler reflekterer over og dokumenterer skolens særlige udviklingspotentiale i forhold til bløde værdier og realkompetencer hos den enkelte også fremhæves, som led i synliggørelsen af højskolens styrker på dette område.

- **Vejledning**

Projektskolerne har via arbejdet med nærværende projekt erfaret, at vejledning har utrolig stor betydning for elevdokumentationerne. Kontinuerlig vejledning, og formelle samt uformelle samtaler, får indflydelse på elevernes refleksioner over deres mål for opholdet samt en større bevidsthed omkring egne realkompetencer. Ydermere viser projektet, at vejledning har betydning for dokumentationsmaterialets karakter: Jo mere vejledning des bedre proces med elevdokumentation. Projektskolerne anbefaler, at der fortsat arbejdes på at udvikle højskolens vejledningstilbud, både lokalt på skolerne og centralt fra foreningens (FFDs) side, og at vejledning ansues som en nødvendighed i det fortsatte arbejde med elevdokumentation.

Bilag

LIVSDUELIGHED

at være forskellig
at være sammen
at kunne sammen
at have øje for mulighederne
at være åben
at ha lyst
at modstå
at tvivle
at turde
at miste fodfæstet
at blive til
jeg er - jeg kan
at tro
at kunne vælge
at tage stilling
at sige til
at tage fejl
at være lille
at være stor
at tage ved lære
at træde frem
at stå ved
at holde ud
at lytte
at argumentere
at kommunikere
at forstå
at tage vare på
at gøre nyt
at respektere
frisind
at brænde
at sætte på spil
at sætte kurs
at sætte sejl
at sætte af

Højskolerne i Danmark